

Olje- og energidepartementet - OED

Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Vår referanse: 22/01723-2
Arkivkode: S00 &00
Saksbehandler: Guro Bøe Wensaas
Deres referanse: 22/960
Dato: 23.09.2022

Offentlig høring av NOU 2022: 6

KS viser til offentlig høring av NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet mottatt 12. juni 2022 med høringsfrist 30. september 2022. Rapporten gir en grundig og god situasjonsbeskrivelse og legger viktige premisser for å ivareta demokratiske prosesser samt natur og miljø. KS mener utvalget kommer med gode anbefalinger til tiltak for å redusere tidsbruk og dermed fremskynde elektrifiseringen. KS er imidlertid uenig med utvalget om at beslutninger som gjelder kraftsystemet bør tas av energimyndighetene, med hjemmel i Energiloven. KS mener at kommunens planmyndighet etter Plan- og bygningsloven må gjelde også i denne sammenheng.

KS støtter utvalgets påpekning av at tiltak som innføres for å redusere tiden det tar å planlegge, konsesjonsbehandle og bygge nettanlegg, ikke må gå på bekostning av viktige demokratiske prinsipper. Negative virkninger ved bygging av nett for blant annet natur og miljø, skal avveies og ivaretas gjennom gode demokratiske prosesser slik utvalget forutsetter. Involvering av berørte interesser, beslutninger som er fattet på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og respekt for forvaltningsrettslige prinsipper som for eksempel klagerett, mener KS skal være minimumskrav.

Plan- og bygningsloven ivaretar helheten

Plan- og bygningsloven er den viktigste loven for forvaltning og bruk av arealer i Norge og viktige hensyn som rettsikkerhet, forutsigbarhet og lokaldemokrati ivaretas gjennom prosessene i plan- og bygningsloven. KS stiller seg ikke bak utvalgets anbefaling om at beslutninger som gjelder kraftsystemet bør tas av energimyndighetene alene. KS mener arealavklaringer, også for strømmett, bør gjøres ved å følge Plan- og bygningslovens prosesskrav og beslutningssystem, og at konsesjonsbehandlingen iht Energiloven da må bygge på de arealavklaringer og konsekvensvurdering som er gjort iht Plan- og bygningsloven. Strømnettutbygging er, som vindkraftutbygging, store og komplekse prosesser der forutsigbarhet og lokal forankring er viktig.

Utvalget påpeker i sin begrunnelse, at kraftnett er et komplekst fagområde som krever fagkompetanse som ikke alle kommuner besitter. I konklusjonen trekker utvalget også frem at geografiske ulikheter i prosesser og løsninger gjør det utfordrende å avveie samlede samfunnshensyn.

KS anerkjenner selvsagt at fagkompetanse er avgjørende i beslutningsprosesser som gjelder kraftsystemet, slik det generelt vil gjelde i alle beslutningsprosesser uavhengig av tema. Når slik fagkompetanse ikke er mulig eller kostnadseffektivt å ha i hver kommune, har imidlertid kommunene god tradisjon for å sikre seg tilstrekkelig fagkompetanse bla gjennom interkommunale samarbeid. Kommunen har også mulighet til å hente inn kompetanse ved behov fra ulike fagmiljøer, som eksempelvis fra NVE. KS vil her peke på at lovutvalget i NOU På trygg grunn 2022-3 foreslår å styrke NVE for å yte bedre kunnskapshjelp til kommunene.

Et viktig argument som taler for å ikke ha et særsystem for arealavklaringer som berører kraftsystemet, er at for alle planprosesser i Plan- og bygningsloven, med noen få unntak, er kravene til prosess like. Dette sikrer forutsigbarhet. Loven omfatter et helt system med tilhørende forskrifter, noe som gjør at arealforvaltningen, med mange vanskelige spørsmål, er oversiktlig og sikrer samordning mellom forvaltningsnivåene. Kommunene besitter kunnskap om de lokale forhold, og er godt egnet til å gjøre lokale tilpasninger og ikke minst se tiltakene i sammenheng med planlagt arealutvikling.

Intensjonen med utvalgets anbefaling om at nettselskapene skal se sine planer opp mot kommunenes arealplaner så tidlig som mulig, og vurdere eventuelle tilpasninger før konsesjonssøknad, er positiv. Dersom behandlingen av nettanlegg flyttes til Plan- og bygningsloven, vil dette tilrettelegge for tidlig involvering fordi kommunen er planmyndighet. Hvis prosessene hadde fulgt Plan- og bygningsloven måtte arealavklaringene skje før eller parallelt med konsesjonsbehandlingen.

Tidsfrister må ikke gå på bekostning av faggrunnlag og medbestemmelsesprosesser

Det er en barriere for elektrifisering og næringsutvikling om man ikke får nok nett i tide. KS støtter utvalgets anbefalinger for å redusere tidsbruk som tidlig involvering, parallelle prosesser og digitale støttesystemer.

Tidsfrister som virkemiddel for å fjerne liggetid i de ulike stegene i søknads- og konsesjonsprosessen, slik utvalget foreslår, bør vurderes. Men bruk av tidsfrister må ikke gå på bekostning av gode nok faggrunnlag og medbestemmelsesprosesser og må ses i sammenheng med tiltak for å styrke kapasiteten i apparatet for konsesjonsbehandling. Det bør også fastsettes tidsfrister for hvor lenge et godkjent tiltak er gyldig. Tilstrekkelig kompetanse og saksbehandlerkapasitet er viktig for å redusere tidsbruk samtidig som man sikrer kvaliteten i utredningene. Det er en betydelig utvikling i kunnskap og krav til bla å ivareta sårbar natur. For å

sikre legitimitet og unngå unødige omkamper, er det viktig at beslutningsgrunnlaget er så godt som mulig, basert på faglig uavhengige kartlegginger og oppdaterte økologiske vurderinger.

Behov for digitale verktøy som fanger sumeffektene av arealutviklingen

Det er gledelig å se at utvalget ønsker at utvikling av digitale støttesystemer for konsesjonsbehandling skal prioriteres. Digitalisering vil føre til et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag, at man bedre kan ta stilling til dilemmaer og konsekvenser ved arealutbygging, og dermed får et bedre beslutningsgrunnlag

Elektrifisering og tilstrekkelig nettkapasitet er avgjørende for å nå klimamålene. KS vil peke på viktigheten av å iverksette utvalgets anbefalinger for å få til bedre og raskere prosesser for nettutvikling så fort som mulig. KS mener at å flytte avklaring om arealbruk til Plan- og bygningsloven ikke er til hinder for dette.

Med vennlig hilsen

Helge Eide

Torild Fagerbekk